मंदाधिकारिणाकामादिजयायतपोपिकर्त्तव्यमित्याह तपसेति इमंवैराग्येणजित्वातुच्छंकृतंपरंस्वर्गंविजयतेप्राप्नोति ॥ १६ ॥ मध्यमंप्रतिप्राह यदातुनिर्द्वंद्वःसुखदुःखमानापमानादिद्वंद्वदुःखरहितः मौनंसमास्थितोध्यानमनुतिष्ठन् इमंलोकंजित्वाप्रविलाप्य परंलोकंब्रह्मविजयतेप्राप्नोति ॥ १७ ॥ उत्तमंप्रतिप्राह आस्येनेति मुखेनैवाहारंमृगयतेनतुरसेसज्जते एवंसुबालस्तनपानवत्विषयान्गृह्णन्नपिनगृह्णाति प्रत्यक्ष्यात्रनिष्ठत्वात् सचक्षुरचक्षुरिवेत्यादिश्रुतेः अथास्यलोकःसर्वोयमात्माभवति सर्वस्यात्माभवतिसर्वमस्यात्माभवतीतिश्रुतेः अतःसोमृतत्वायकल्पते ॥१८॥ इतिआदिपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेएकनवतितमोऽध्यायः ॥ ९१ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ कतरइति एतयोर्योगिज्ञानिनोर्मध्येदेवानांसात्मतांब्रह्मप्राप्तिं आत्माह्येषांसभवतीतिश्रुतेः एषांदेवानांसःविद्वानितिश्रुतिपदयोरर्थः धावतोः यतमानयोःकःपूर्वंकृतकृत्योभवतीत्यर्थः ॥ १ ॥ उत्तरंअनिकेतइति संयतःधारणाध्यानसमाधिमान् अनिकेतोभिक्षुर्गृहस्थोवायोगीमुच्यतइतिपूर्वार्धार्थः ज्ञानीपूर्वोक्तरूपस्तुसद्योमुच्यतइत्युत्तरार्धार्थः

तपसाकर्शितःक्षामःक्षीणमांसास्थिशोणितः॥ सचलोकमिमंजित्वालोकंविजयतेपरं॥१६॥ यदाभवतिनिर्द्वंद्वोमुनिर्मौनंसमास्थितः॥ अथलोकमिमंजित्वालोकंविजयतेपरं॥ १७॥ आस्येनतुयदाहारंगोवन्मृगयतेमुनिः॥ अथास्यलोकःसर्वोऽयंसोऽमृतत्वायकल्पते॥ १८ ॥ इतिश्रीमहाभारतेआदिपर्वणिसंभवपर्वणिउत्तरयायातेएकनवतितमोऽध्यायः॥ ९१ ॥ ॥७॥ ॥७॥ अष्टकउवाच कतरस्त्वनयोःपूर्वंदेवानामेतिसात्मतां ॥ उभयोर्धावतोराजन्सूर्याचंद्रमसोरिव॥ १ ॥ ययातिरुवाच अनिकेतोगृहस्थेषुकामवृत्तेषुसंयतः॥ ग्रामएववसन्भिक्षुस्तयोःपूर्वतरंगतः॥२॥ अप्राप्यदीर्घमायुस्तुयःप्राप्तोविकृतिंचरेत्॥ तप्यतेयदितत्कृत्वाचरेत्सोऽन्यत्तपस्ततः॥३॥ पापानांकर्मणांनित्यंबिभृयाद्यस्तुमानवः॥ सुखमप्याचरन्नित्यंसोऽत्यंतंसुखमेधते ॥ ४ ॥

अयंभावः ज्ञानिनःश्रुतियुक्तिभ्यांजगन्मिथ्यात्वनिश्चयात् क्षणिकेनापिनिर्विकल्पसाक्षात्कारेणब्रह्माद्वैतनिश्चयोभवति योगिनस्तुतदभावान्निर्विकल्पसमाध्यभ्यासबलेनैवद्वैतविस्मरणंसंपादनीयमितिविलंबाच्छ्रमसाध्यामुक्तिरिति गृहस्थेषुवसन्नपिस्वयंसंयतः ॥ २ ॥ अस्यैवमस्मिन्जन्मन्यलब्धोत्तमभूमेर्जन्मांतरेपितल्लाभोस्तीत्याह अप्राप्येति आयुःसाधनंकालंवा दीर्घंउक्तविधनिष्ठापर्याप्तं विकृतिंदिव्यादिव्यविषयभोगंयोगसिद्धिबलेनचरेत् सोपिसौभर्यादिवत्पश्चात्तापंप्राप्तःसन्पुनर्योगंचरतिइहजन्मनिजन्मांतरेवायोगभ्रष्टःस्मृतिप्रामाण्यादित्यर्थः॥३॥ ज्ञानिनस्ततआधिक्यमाह पापानामिति यस्तुमानवोज्ञानीनित्यंअविनाशिवस्तुब्रह्माख्यंबिभृयात्तत्वमसीतिशास्त्रात्प्रत्यगात्मत्वेनावधारयेत् सपापानांकर्मणां कर्मणिषष्ठी तानिसुखंयथेष्टंआचरन्नपिमुच्यतएवेत्यर्थः नलिप्यतेकर्मणापापकेनहत्वापिसइमाँल्लोकान्नहंतिननिबध्यतइत्यादिशास्त्रात् ॥ ४ ॥

Digitized by Google